

A következő interpellációt vagyok bátor előterjeszteni a t. belügyminiszter úrhoz (*olvassa*): „Interpelláció a m. kir. belügyminiszter úrhoz, a felfüggesztett szakszervezetek tárgyában. I. Mivel indokolja a belügyminiszter úr azt az eljárást, hogy a kávéfőzők szakegyesülete, a kőművesek budapesti szakosztálya és egyéb szakszervezetek a vizsgálat befejezése előtt felfüggesztettek?

II. Mivel indokolja a belügyminiszter úr azt, hogy a munkaadók szervezetei egyrészt, a munkásokéi másrészt, merőben ellenkező elbánásban részesülnek?

III. Hajlandó-e a belügyminiszter úr a megejtett vizsgálatról a háznak jelentést tenni, és hajlandó-e a vizsgálat befejezéséig a szakszervezetek felfüggesztett működését biztosítani?” (*Helyeslés a középén.*)

Elnök: Az interpelláció ki fog adatni a belügyminiszter úrnak.

D

1907 márc. 9

Szmracsányi György interpellációja a trencsényi Pruzsina és Mojthin községek lakosai ellen kiírt-bírói árverésekről az igazságügy- és földművelésügyi miniszterhez, valamint Günther Antal igazságügy- és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter válasza az interpelláció tárgyában

Képv. Napló, 1906, VII. 233—234. l.

A felszólaló részletesen vázolta az északi megyék szlovák szegényparasztságának és vándor kis iparosainak sivár anyagi helyzetét, nyomorát és kiuzsorázottságát. Kimutatta, hogy az interpelláció tárgyát képező és hasonló ügyek elidegenítik az északi megyék népét, és ellenséges érzelmeket váltanak ki belőle minden iránt, ami a magyar állammal összefügg. Méltó módon kell megrendszabályozni a hitel-uzsoraért felelőseket, és a továbbiakban hatósági beavatkozással kell megakadályozni a földtüzérek még ennél is visszatartóbb üzelmeit. Azt ui., hogy az Amerikából visszatérők a kiküldési ár tíz- sőt gyakran húszszorosáért vásárolják vissza jórészt terméketlen, kavicsos egykori földjeiket.

... Megengedhetjük-e azt, hogy ezek az emberek, akik úgy szeretik földjüket, akik annyira ragaszkodnak ahhoz a röghöz, ilyenek láttára és hallatára, mint ez a pruzsinai árverési dolog a végső elkeseredésig menjenek, villát, kaszát fogjanak, és még a hatóság erejének is ellenszegüljenek? Elképzelhető-e az, hogy ezekből valaha jó hazafias gondolkodású embereket lehet csinálni? Ha nem mentetnek meg, azt hiszem, az erre való minden igyekezet, sajnos, hiábavaló lesz. Azért én ebben a dologban nemzeti veszedelmet látok, és kérve kérem a kormányt, hogy ezen konkrét bajon, valamint a törvénynek ezen hiányain segítsen, annál is inkább, mert határozott tudomásom van róla, hogy ehhez hasonló esetek nemcsak Trencsén megyében, hanem az ország szegény nép lakta vidékein máshol is előfordulnak. (*Igaz! Úgy van!*)

Karolja fel a kormány szeretettel ezt a tót népet, s ne engedje meg, hogy elkeseredjék, és hogy a magyar államtól, a magyar állameszmétől elidegeníttessék, mert amilyen jó, hazafias egyetértésben és szeretetben éltünk velük ezer esztendőn keresztül, most az ilyen esetek a legalkalmasabbak arra, hogy örökre elidegenítsük őket magunktól.

Azért én a következő interpellációt vagyok bátor az igazságügyi és földművelésügyi miniszter urakhoz intézni (*olvassa*):

„1. Van-e a t. miniszter uraknak tudomásuk arról, hogy az illavai kir. járásbíróóság a Trencsén vármegyei Pruzsina és Mojthin községek több mint 700 lakosa, mint hitelezőjük, Porjesz Náthán volt pruzsinai koresmáros, jelenleg zsolnai lakos telekkönyvi társtulajdonosai ellen, a dr. Lange Kálmán trencsényi ügyvéd által képviselt Trencsényi Takarékpénztár Részvénytársaság kérelmére az 1881. évi LX. tc. 156. §-a alapján az említett községek határaiban levő ingatlanaira 2833 korona 60 fillér tőke, ennek 1904. évi decembertől járó 6% kamatai, 423 korona 45 fillér eddigi és még felmerülő költségek erejéig 1989/906. vtk. sz. a. a bírói árverést rendelte el?

2. Ezen eddig példátlanul álló esetből kifolyólag alapos gyanúokok merülnek fel aziránt, hogy az említett községek lakosai túlnyomó nagy részének anyagi tönkrementését az elharapózott uzsora és a törvényileg meghatározott koresmai hitel túllépése okozza.

3. Hajlandó-e tehát a t. igazságügyminiszter úr az 1883. XXV. tc. 10. §-a értelmében Trencsén vármegye közgazgatási bizottságát arra utasítani, hogy az ügyállást megvizsgálva, arról a miniszter úrhoz felterjesztést intézzen?

4. Hajlandó-e a t. igazságügyminiszter úr az 1881. LX. tc. módosításáról a törvényhozás elé oly javaslatot terjeszteni, hogy abból az ilyen, a nép teljes anyagi romlását okozó rendelkezések kihagyassanak?

5. Miután a jelen interpelláció tárgyát képező esetből kifolyólag kétséget kizáró módon beigazoltunk veendő, hogy Trencsén vármegye szobán levő vidékén a nép túlnyomó nagy része lelketlen egyének által a teljes anyagi tönkbe sodortatott, s miután közismert tény, hogy a vármegye egyéb vidékein is az általános elszegényedés már oly mérveket öltött, hogy egész községek néptelenednek el: megállapítható, hogy Trencsén vármegyében oly állapotok következtek be, mint amelyek Máramaros, Bereg és Ung vármegyékben még évekkel ezelőtt a földművelésügyi kormány erélyes intézkedéseit és beavatkozását tették elkerülhetetlenül szükségessé.

6. Szándékozik-e ennélfogva a t. földművelésügyi miniszter úr a jelen eset megvizsgálására saját közegeit kiküldeni, s a már úgyszólván a teljes tönk szélén álló nép baján saját hatáskörében segíteni, a végül szándékozik-e az ország északkeleti részén eredményesen működő hegyvidéki akció hatáskörét egész Trencsén vármegye területére is kiterjeszteni? (Élénk éljenzés.)

Elnök: Az interpelláció kiadatik az igazságügyi s a földművelésügyi miniszter uraknak. Az igazságügyminiszter úr kíván szólni.

Günther Antal igazságügyminiszter: Az interpellációra, amennyiben az én hozzám intéztetett, rögtön megadom a választ. A t. képviselő úr csak egy esetet említett. Nekem nemcsak erről az egy esetről, hanem az esetek egész sorozatáról van tudomásom, (Igaz! Úgy van!) és minthogy tudomásom van, már körülbelül 2-3 héttel ezelőtt egy hozzám intézett interpelláció kapcsán megadtam azt a biztosítást, hogy egyik legelső dolgom lesz a végrehajtási törvény hézagait, hiányait orvosló novelláris törvényjavaslattal lépni a t. képviselőház elé. (Élénk helyeslés.)

Ami az általánosan elterjedt uzsora eseteiben tehető, igazságügyi kormányzati úton, biztosíthatom a t. képviselő urat, hogy mindent megteszek, amire a törvény alapján módom van. (Élénk helyeslés.) De hozzá kell ehhez fűznöm azt, hogy nemcsak a végrehajtási törvénynek, hanem az uzsoratorvénynek novelláris módosításával is foglalkozom. (Hosszan tartó, élénk helyeslés.)

Elnök: A földművelésügyi miniszter urat illeti a szó.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: T. ház! Miután t. képviselőtársam az interpellációt hozzám is intézte, vagyok bátor azonnal válaszolni. Ami a hegyvidéki akciónak Trencsén vármegye némely részeire való kiterjesztését illeti, ezzel a kérdéssel már foglalkoztam. Meg kell azonban jegyezni, hogy a hegyvidéki akció kiterjesztésének első feltétele az, hogy a költségvetésben megfelelő fedezetről gondoskodás történjék. Arról azonban biztosíthatom a t. képviselő urat, hogy az előmunkálatokat megteszem arra, hogy Trencsén megye bizonyos részeire is ez az akció kiterjeszthető legyen, és annak idején a törvényhozás felhatalmazását erre kérni fogom. (Élénk helyeslés.) Egyébként kijelentem, hogy azon tömeges végrehajtásokról, amelyekről a t. képviselő úr szólt, már napok óta tudomásom van, és azonnal megbíztam megfelelő osztályomat, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék, és remélem, találunk is olyan módozatot, hogy a konkrét eseten lehetőleg segítve legyen. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Az interpelláló képviselő urat illeti a szó.

Szmrecsányi György: T. képviselőház! Az igazságügyi és földművelésügyi miniszter urak hazafias és méltányos gondolkozásból eredő válaszait köszönettel veszem tudomásul. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Méltóztatik a háznak az igazságügyi és földművelésügyi miniszter urak válaszait tudomásul venni, igen vagy nem? (Igen!) A ház a választ tudomásul vette.

A közölt országgyűlési felszólalások idején éles küzdelem folyt a kormánysubvenciók és az ellenzéki fővárosi szlovák sajtó, a Pechány Adolf szerkesztette *Slovenske Noviny* és Hodža Milán *Slovenský Týždenník* című politikai hetilapja között. (A kérdés vizsgálatához l. Pechány Adolf, a Slovenske Noviny szerkesztője (1897—1938 között) Ábrányi Kornél miniszteri tanácsoshoz, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjéhez intézett 1907. máj. 16-i levelét és annak egyidejű mellékletét: MF 1906—V—2392 (ad 2750/907).)